

Skont il-Qorti tal-Ġustizzja, iċ-ċittadin ta' pajjiż terz vittma ta' atti ta' vjolenza domestika mwettqa mill-konjuġi tiegħu, ċittadin tal-Unjoni Ewropea, ma jinsabx f'sitwazzjoni komparabbli ma' dik taċ-ċittadin ta' pajjiż terz, vittma ta' atti ta' vjolenza domestika mwettqa mill-konjuġi tiegħu, ċittadin ta' pajjiż terz

Isegwi li eventwali differenza fit-trattament li tirriżulta minn dawn iż-żewġ sitwazzjonijiet ma tiksirx l-ugwaljanza f'għajnejn il-liġi stabbilita mill-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea

FI-2012, X, ċittadin Alġerin, ingħaqad mal-konjuġi Franciża tiegħu fil-Belġju, fejn inħariġlu permess ta' residenza bħala membru tal-familja ta' ċittadin tal-Unjoni.

FI-2015, huwa kien ġie mġiegħel jitlaq id-domicilju konjugali, minħabba atti ta' vjolenza domestika li kien vittma tagħhom min-naħa tal-konjuġi tiegħu. Ftit xhur wara, din tal-aħħar telqet mill-Belġju sabiex tistabbilixxi ruħha fi Franza. Kważi tliet snin wara dan it-tluq, X ressaq talba għal divorzju. Id-divorzju ngħata fl-24 ta' Lulju 2018.

Fil-frattemp, l-Istat Belġjan kien temm id-dritt ta' residenza ta' X, minħabba li ma kienx ipproduċa l-prova li kellu riżorsi suffiċjenti sabiex jieħu ħsieb il-bżonnijiet tiegħu stess. Fil-fatt, konformement mad-dispożizzjoni Belġjana intiża sabiex tittrasponi l-Artikolu 13(2) tad-Direttiva 2004/38¹, fil-każ ta' divorzju jew ta' tmiem tal-ħajja tad-dar komuni tal-konjuġi, iż-żamma tad-dritt ta' residenza ta' ċittadin ta' pajjiż terz li kien vittma ta' atti ta' vjolenza domestika mwettqa mill-konjuġi tiegħu, li huwa ċittadin tal-Unjoni, hija suġġetta għal ċerti kundizzjonijiet fosthom, b'mod partikolari, dik li jkollu riżorsi suffiċjenti.

X ippreżenta rikors kontra din id-deċiżjoni quddiem il-Conseil du contentieux des étrangers (il-Kunsill għall-Kwistjonijiet dwar Barranin, il-Belġju), għar-raġuni li teżisti differenza fit-trattament mhux iġġustifikata bejn il-konjuġi ta' ċittadin tal-Unjoni u dak ta' ċittadin ta' pajjiż terz li jirrisjedi legalment fil-Belġju. Fil-fatt, id-dispożizzjoni Belġjana li ttrasponiet l-Artikolu 15(3) tad-Direttiva 2003/86² tissugġetta, fil-każ ta' divorzju jew ta' separazzjoni, iż-żamma tad-dritt ta' residenza ta' ċittadin ta' pajjiż terz li jkun ibbenefika mid-dritt għar-riunifikazzjoni tal-familja ma' ċittadin ieħor ta' pajjiż terz u li kien vittma ta' atti ta' vjolenza domestika mwettqa minn dan tal-aħħar biss għall-prova tal-eżistenza ta' dawn l-atti.

Il-Conseil du contentieux des étrangers (il-Kunsill għall-Kwistjonijiet dwar Barranin) iqis li, fir-rigward tal-kundizzjonijiet taż-żamma, f'każ ta' divorzju, tad-dritt ta' residenza taċ-ċittadini ta' pajjiż terz li kienu vittmi ta' atti ta' vjolenza domestika mwettqa mill-konjuġi tagħhom, is-sistema stabbilita mid-Direttiva 2004/38 hija inqas favorevoli minn dik stabbilita mid-Direttiva 2003/86. Dan għalhekk stieden lill-Qorti tal-Ġustizzja sabiex tiddeċiedi dwar il-validità tal-Artikolu 13(2) tad-Direttiva 2004/38, b'mod partikolari fir-rigward tal-prinċipju ta' ugwaljanza fit-trattament previst fl-Artikolu 20 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea (iktar 'il quddiem il-“Karta”).

¹ Direttiva 2004/38/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-29 ta' April 2004 dwar id-drittijiet taċ-ċittadini ta' l-Unjoni u tal-membri tal-familja tagħhom biex jiċċaqilqu u jgħixu liberament fit-territorju ta' l-Istati Membri u li temenda r-Regolament (KEE) Nru 1612/68 u li tħassar id-Direttivi 64/221/KEE, 68/360/KEE, 72/194/KEE, 73/148/KEE, 75/34/KEE, 75/35/KEE, 90/364/KEE, 90/365/KEE u 93/96/KEE (ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 5, Vol. 5, p. 46).

² Direttiva tal-Kunsill 2003/86/KE tat-22 ta' Settembru 2003 dwar id-dritt għal riunifikazzjoni tal-familja (ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 19, Vol. 6, p. 224).

Fis-sentenza tagħha, bl-Awla Manja bħala l-kulleġġ ġudikanti, il-Qorti tal-Ġustizzja, fl-ewwel lok, tillimita l-portata tal-ġurisprudenza tagħha dwar il-kamp ta' applikazzjoni tal-punt (ċ) tal-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 13(2) tad-Direttiva 2004/38, b'mod partikolari tas-sentenza NA³. Fit-tieni lok, hija ma tikkonstata ebda element ta' natura li jaffettwa l-validità tal-Artikolu 13(2) ta' din id-direttiva fir-rigward tal-Artikolu 20 tal-Karta.

Il-kunsiderazzjonijiet tal-Qorti tal-Ġustizzja

Qabel ma twettaq l-eżami ta' validità, il-Qorti tal-Ġustizzja tiċċara l-kamp ta' applikazzjoni tal-punt (ċ) tal-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 13(2) tad-Direttiva 2004/38, li permezz tiegħu d-dritt ta' residenza jinżamm fil-każ ta' divorzju meta sitwazzjonijiet partikolarment diffiċli jeżiġu dan, bħall-fatt li kien vittma ta' atti ta' vjolenza domestika matul iż-żwieġ. Tqum b'mod partikolari l-kwistjoni dwar jekk din id-dispożizzjoni hijiex applikabbli meta, bħal fil-kawża prinċipali, il-proċedura ġudizzjarja ta' divorzju tkun inbdiet wara t-tluq tal-konjuġi, ċittadin tal-Unjoni, mill-Istat Membru ospitanti kkonċernat.

Kuntrarjament għal dak li ddeċidiet fis-sentenza NA, il-Qorti tal-Ġustizzja tikkunsidra li, għall-finijiet li jinżamm id-dritt ta' residenza abbażi ta' din id-dispożizzjoni, il-proċedura ġudizzjarja ta' divorzju tista' tinbeda wara tali tluq. Madankollu, sabiex tiġi ggarantita ċ-ċertezza legali, ċittadin ta' pajjiż terz li kien vittma ta' atti ta' vjolenza domestika mwettqa mill-konjuġi tiegħu, ċittadin tal-Unjoni, li l-proċedura ġudizzjarja ta' divorzju tiegħu ma nbdiex qabel it-tluq ta' dan tal-aħħar mill-Istat Membru ospitanti **ma jistax jinvoka ż-żamma tad-dritt ta' residenza tiegħu hliet sa fejn din il-proċedura tinbeda f'terminu raġonevoli wara tali tluq**. Fil-fatt, għandu jiġi hliet li ċittadin ikkonċernat tal-pajjiż terz iż-żmien suffiċjenti sabiex jeżerċita l-għażla bejn iż-żewġ għażliet li d-Direttiva 2004/38 toffrili sabiex iżomm dritt ta' residenza, li huma **jew il-ftuħ ta' proċedura ġudizzjarja ta' divorzju sabiex jibbenefika minn dritt ta' residenza personali** skont il-punt (ċ) tal-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 13(2) **jew l-istabbiliment tiegħu fl-Istat Membru fejn jirrisjedi ċ-ċittadin tal-Unjoni sabiex iżomm id-dritt idderivat ta' residenza tiegħu**.

Fir-rigward tal-validità tal-Artikolu 13(2) tad-Direttiva 2004/38, il-Qorti tal-Ġustizzja tikkonkludi li din id-dispożizzjoni **ma twassalx għal diskriminazzjoni**. Fil-fatt, minkejja l-fatt li l-punt (ċ) tal-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 13(2) tad-Direttiva 2004/38 u l-Artikolu 15(3) tad-Direttiva 2003/86 jikkondividu l-għan li tiġi żgurata protezzjoni tal-membri tal-familja li huma vittmi ta' vjolenza domestika, is-sistemi stabbiliti minn dawn id-direttivi jaqgħu taħt **oqsma differenti** fejn fosthom il-**prinċipji, is-suġġetti u l-għanijiet** tagħhom huma wkoll **differenti**. Barra minn hekk, il-benefiċjarji tad-Direttiva 2004/38 igawdu minn **status differenti** u minn **drittijiet ta' natura differenti** minn dawk li jistgħu jinvokaw il-benefiċjarji tad-Direttiva 2003/86, u **s-setgħa diskrezzjonali** rrikonnoxxuta lill-Istati Membri sabiex japplikaw il-kundizzjonijiet stabbiliti f'dawn id-direttivi **ma hijiex l-istess**. F'dan il-każ, hija għalhekk b'mod partikolari **għażla magħmula mill-awtoritajiet Belġjani** fil-kuntest tal-implimentazzjoni tas-**setgħa diskrezzjonali wiesgħa** rrikonnoxxuta lilhom mill-Artikolu 15(4) tad-Direttiva 2003/86 li wasslet għat-trattament differenti li r-rikorrent fil-kawża prinċipali jilmenta dwaru.

Għalhekk, f'dak li jirrigwarda ż-żamma tad-dritt ta' residenza tagħhom, iċ-ċittadini ta' pajjiż terz, konjuġi ta' ċittadin tal-Unjoni, li kienu vittmi ta' atti ta' vjolenza domestika mwettqa minn dan tal-aħħar u li jaqgħu taħt id-Direttiva 2004/38, minn naħa, u iċ-ċittadini ta' pajjiż terz, konjuġi ta' ċittadin ta' pajjiż terz ieħor, li kienu vittmi ta' atti ta' vjolenza domestika mwettqa minn dan tal-aħħar u li jaqgħu taħt id-Direttiva 2003/86, min-naħa l-oħra, **ma jinsabux f'sitwazzjoni komparabbli għall-finijiet tal-applikazzjoni eventwali tal-prinċipju ta' ugwaljanza fit-trattament iggarantit mill-Artikolu 20 tal-Karta**.

NOTA: Ir-rinviju għal deċiżjoni preliminari jippermetti, lill-qorti tal-Istati Membri fil-kuntest ta' kawża mressqa quddiemhom, li jitolbu lill-Qorti tal-Ġustizzja interpretazzjoni tad-dritt tal-Unjoni jew li tiddeċiedi dwar il-validità ta' att tal-Unjoni. Il-Qorti tal-Ġustizzja ma taqtax il-kawża nazzjonali. Hija l-qorti nazzjonali li għandha ssib soluzzjoni għall-kawża skont id-deċiżjoni tal-Qorti tal-Ġustizzja. Din id-deċiżjoni torbot, bl-istess mod, lill-qorti nazzjonali l-oħra li quddiemhom titressaq problema simili.

³ Sentenza tat-30 ta' Ġunju 2016, NA [C-115/15](#).

Dokument mhux uffiċjali għall-użu tal-mezzi tal-komunikazzjoni li ma jorbotx lill-Qorti tal-Ġustizzja.

It-[test sħiħ](#) tas-sentenza jinsab fis-sit CURIA mill-jum li fih tingħata s-sentenza

Kuntatt għall-istampa: Jacques René Zammit ☎ (+352) 4303 3355